PERSPEKTİF TÜRK

15 EYLÜL 2026
SAYI 01

GÜVENCE

Kredi bağlantılı sigortalar: Koruma mı, zorunluluk algısı mı?

KENT

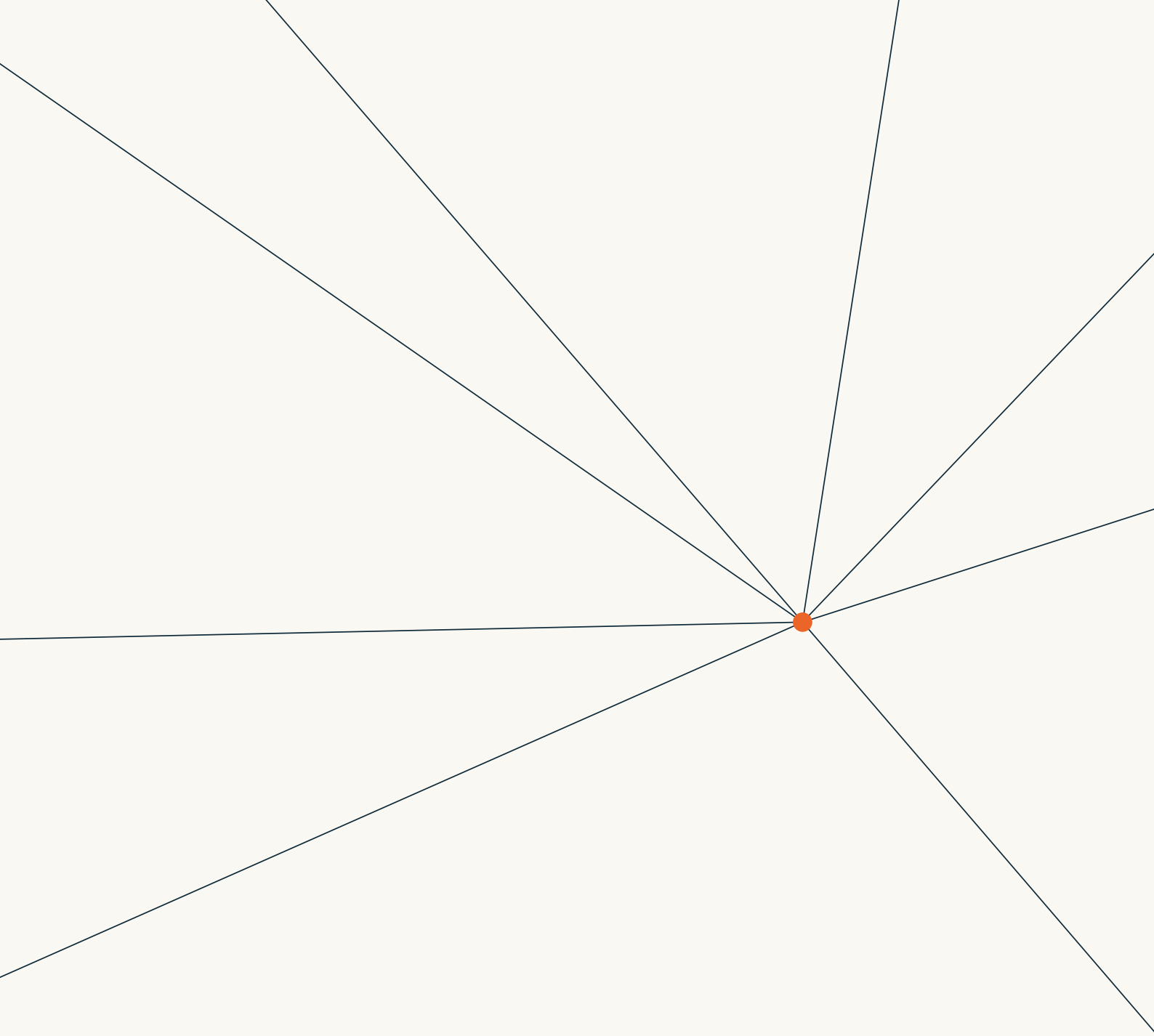
Aynı şehirde, farklı hayatlar

Tek bir doğru yoksa, nereden bakmalıyız?

KAPAK DOSYASI

Tercih mi, mecburiyet mi?

PERSPEKTIFTURK.COM

Her ihtimal,
doğru bir bakış açısıyla değişir.

U Z M A N S İ G O R T A C I

Sigortanın Uzmanı

0850 304 51 04 · uzmansigortaci.net

Bu sayıda

Başka bir yerden bakmaya davet.

Bu ilk sayı; farklı disiplinlerden yazıları, deneyimleri ve karşıt bakışları aynı dergi kültürü içinde buluşturmak için özenle hazırlandı.

ÖMER FARUK AY · KURUCU VE YAYIN SAHİBİ

Başka Bir Yerden Bakmaya Merhaba — 04-05
Ömer Faruk Ay

Teknoloji Bizi Yaklaştırıyor mu, Uzaklaştırıyor mu? — 06
PerspektifTürk Editorya

Araç Değer Kaybında Yeni Dönem — 07-09
Uzman Sigortacı Hasar Departmanı

Aynı Şehirde, Farklı Hayatlar — 10-11
Mimari Bakış

Emir Eri Zenci Musa — 12-13
Halit Özdemir

Bir Şehri Gezmek mi, Yaşamak mı? — 14-15
Elçin Gizem Çınar

Neden Para Biriktirmeliyiz? — 16-17
Elçin Gizem Çınar

Bir Sözleşmeyi Okumadan Kabul Etmek — 18-19
Hukuk Notları

Çocuklar Neden Aynı Soruyu Defalarca Sorar? — 20-21
Aile & Çocuk Editoryası

Kalabalıklar İçinde Sessizce — 22-23
Ömer Faruk Ay

Kredi Bağlantılı Sigortalar: Koruma mı, Zorunluluk Algısı mı? — 24-25
Ömer Faruk Ay

Hava Aynı, Hikâye Başka — 26
PerspektifTürk Çizgi Atölyesi

İlmin Önemi — 27
Fatma Sağlık

TÜRKİYE'M — 28-29
Halit Özdemir

Perspektif Bulmacası — 30

KURUCUDAN · SAYI 01

Başka Bir Yerden Bakmaya Merhaba

Her yayın bir soruyla başlar. PerspektifTürk'ün başlangıcındaki soru şuydu: Aynı meseleye başka bir yerden bakmak, gördüğümüzü ve anladığımızı değiştirir mi?

Başka Bir Yerden Bakmaya Merhaba

ÖMER FARUK AY
Kurucu ve Yayın Sahibi

Hayatım boyunca farklı sektörlerde, farklı görevlerde ve birbirinden farklı insanlarla çalışma fırsatı buldum. Yöneticilik yaptım, ekipler kurdum, eğitimler verdim; bugün ise sigorta sektöründe güven, risk ve insan hayatının kesiştiği bir alanda çalışıyorum. Bütün bu deneyimler bana tek bir gerçeği tekrar tekrar gösterdi: Bir konuyu yalnızca kendi bulunduğumuz yerden değerlendirdiğimizde, gerçeğin önemli bir bölümünü kaçırabiliyoruz.

> Bakış açımız değiştiğinde yalnızca gördüğümüz manzara değil, verdiğimiz hüküm de değişir.

Neden PerspektifTürk?

PerspektifTürk, tek bir mesleğin, çevrenin veya düşüncenin dergisi olmak için kurulmadı. Bir mimarın şehre bakışıyla bir çocuğun aynı şehirdeki deneyimi; bir hukukçunun kurallara yaklaşımıyla bir sigortacının güvence anlayışı; bir psikoloğun insanı okuma biçimiyle bir edebiyatçının kelimeleri aynı masada buluşabilsin istedik.

Çünkü hayat başlıklara ayrılmış olsa da gerçekte hiçbir konu tek başına yaşamıyor. Ekonomi aileyi, şehir insanı, hukuk gündelik kararlarımızı, teknoloji ilişkilerimizi etkiliyor. Bir alandaki değişim, fark etsek de etmesek de diğerlerine dokunuyor.

Aynı düşünmek zorunda değiliz

Bu derginin adındaki “perspektif” kelimesi bizim için yalnızca farklı konular anlamına gelmiyor. Birbirine benzemeyen, hatta zaman zaman birbiriyle çelişen düşüncelere de alan açmak anlamına geliyor. Burada önemli olan herkesin aynı sonuca ulaşması değil; görüşünü gerekçesiyle, saygıyla ve anlaşılır bir dille ortaya koyabilmesi.

Karşı olduğumuz bir fikri okumak, ona katılmak değildir. Bazen yalnızca o fikrin hangi deneyimden doğduğunu anlamaktır. Sağlıklı bir toplumun, kendisine benzeyen sesleri çoğaltmaktan önce birbirini dinleyebilen insanlara ihtiyacı olduğuna inanıyorum.

Uzmanlık ile hayat arasında

PerspektifTürk’te bilgi kıymetli; fakat anlaşılır olmak da en az bilgi kadar önemli. Uzmanların yalnızca kendi meslektaşlarına seslendiği kapalı bir alan değil, birikimin gündelik hayatla buluştuğu açık bir yayın kurmak istiyoruz. Okur bir yazıyı bitirdiğinde yalnızca yeni bir bilgi edinmemeli; daha önce görmediği bir ayrıntıyı fark etmeli veya kendisine yeni bir soru sormalı.

Bu nedenle kapımız unvanı olanlara olduğu kadar gözlemi, deneyimi ve söyleyecek sözü olanlara da açık. Kalemine güvenen, düşüncesini özenle ifade eden ve başka seslere saygı duyan herkes bu masanın doğal bir parçası olabilir.

İlk sayının heyecanıyla

Bugün ilk sayımızı yayımlarken kusursuz olduğumuzu değil, samimi bir başlangıç yaptığımızı söylüyoruz. Bu dergi okurlarıyla, yazarlarıyla ve zaman içinde çoğalacak fikirleriyle gelişecek. Her sayıda daha çok soru soracak, farklı alanlara uzanacak ve mümkün olduğunca hayatın kendisine yakın duracağız.

Bu yolculuğa okur olarak, yazar olarak ya da yalnızca bir fikri paylaşarak katılan herkese şimdiden teşekkür ederim.

> Aynı düşünmek zorunda değiliz; yeter ki birbirimizi anlamaya, soru sormaya ve başka bir yerden bakmaya devam edelim. PerspektifTürk’e hoş geldiniz.

Ömer Faruk Ay
Kurucu ve Yayın Sahibi

Teknoloji Bizi Yaklaştırıyor mu, Uzaklaştırıyor mu?

PERSPEKTİFTÜRK EDİTORYA
Karşı Perspektif Dosyası

Teknoloji bizi birbirimize hiç olmadığı kadar kolay ulaştırıyor. Fakat ulaşabilmek ile yakın olmak aynı şey mi? Aynı soruya iki güçlü cevabı yan yana koyuyor, hükmü okura bırakıyoruz.

Mesafeler küçülürken erişim büyüyor

Teknoloji, fiziksel uzaklığın ilişki kurmaya engel olduğu dünyayı önemli ölçüde değiştirdi. Başka şehirlerde yaşayan aileler aynı sofrayı paylaşamasa da gündelik hayatın küçük anlarına ortak olabiliyor.

Bir öğrencinin dünyanın öbür ucundaki bir derse katılması, hareket kabiliyeti sınırlı birinin toplumsal hayata erişmesi ya da küçük bir üreticinin sesini geniş kitlelere duyurması artık olağan. Dijital araçlar yalnızca iletişimi hızlandırmıyor; daha önce kapalı olan kapıları da aralıyor.

Yakınlığı yalnızca aynı mekânda bulunmakla ölçersek bu yeni bağları eksik okuruz. Doğru kullanıldığında teknoloji, insanların birbirini bulmasını, dayanışma ağları kurmasını ve benzer deneyimler etrafında yalnız olmadığını görmesini sağlıyor.

> Bağlantı, yakınlığın kendisi olmayabilir; fakat yakınlığın başlayabileceği yolu açabilir.

Sürekli bağlantı, gerçek temas anlamına gelmiyor

Ekranlar mesafeyi kaldırırken dikkatimizi parçalıyor. Aynı odadaki insanların başka yerlerdeki bildirimlere yönelmesi, fiziksel birlikteliğin duygusal yakınlığa dönüşmesini zorlaştırıyor.

Dijital platformlar ilişkiyi sayılabilir tepkilere indirgeyebiliyor: görüldü bilgisi, beğeni sayısı, takipçi miktarı. Oysa güven; sessizliğe tahammül, yüz ifadesini okuma ve kesintisiz dinleme gibi ölçülemeyen ayrıntılarda kuruluyor.

Sorun aracın varlığı değil, aracın ilişkiye yön vermesi. Her boşluğu ekranla doldurduğumuzda yalnız kalma, düşünme ve karşımızdakine gerçekten odaklanma becerimiz zayıflayabilir. Bağlantı çoğalırken temasın niteliği azalabilir.

> Her an ulaşılabilir olmak, gerçekten görülmek ve anlaşılmakla aynı şey değildir.

Belki de doğru soru “hangisi?” değil, “nasıl?”

Teknoloji ne kendiliğinden yakınlık kurar ne de bizi kaçınılmaz biçimde uzaklaştırır. Sonucu; kullanım alışkanlıklarımız, tasarım tercihleri ve birbirimize ayırdığımız nitelikli zaman belirler.

Teknolojinin bizi nereye götürdüğünü yalnızca ekranların yetenekleri değil, o ekranların karşısında nasıl insanlar olmayı seçtiğimiz belirleyecek.

Araç Değer Kaybında Yeni Dönem

UZMAN SİGORTACI HASAR DEPARTMANI
Hasar ve Tazminat Süreçleri

Bir araç onarıldığında yeniden trafiğe dönebilir; fakat kaza kaydı, değişen parçalar ve yapılan işlemler ikinci el piyasa değerinde kalıcı bir iz bırakabilir. Araç değer kaybı tam da bu farkı ifade eder.

Uzun yıllar boyunca değer kaybı sürecinin en önemli sorunlarından biri, hak sahibinin ayrıca talepte bulunması gerektiğini bilmemesiydi. Bazı araç sahipleri değer kaybı hakkından hiç haberdar olmuyor, bazıları ise yapılan ödemenin nasıl hesaplandığını görmeden dosyanın kapandığını düşünüyordu. 1 Temmuz 2026 itibarıyla başlayan yeni dönem, bu noktada önemli bir yaklaşım değişikliği getirdi.

> Hasar başvurusu artık değer kaybı talebini de kapsıyor; ancak bu düzenleme, hesabın kontrol edilmesine duyulan ihtiyacı ortadan kaldırmıyor.

Değer kaybında eski sistemin temel sorunu neydi?

Eski uygulamada araç hasarı ile değer kaybı çoğu zaman birbirinden ayrı süreçler gibi ilerliyordu. Araç sahibi onarım bedeli için sigorta şirketine başvurduğunda değer kaybını ayrıca talep etmezse bu kalem dosyada kendiliğinden ele alınmayabiliyordu. Böylece aynı kazadan doğan iki zarar türünden biri karşılanırken diğeri gözden kaçabiliyordu.

Süreç hakkındaki bilgi eksikliği, aracılar üzerinden yürütülen yoğun başvuruları da beraberinde getirdi. Hak sahibinin kendi dosyasını okuyabilmesi, hesaplamayı anlayabilmesi ve gerektiğinde itiraz edebilmesi zorlaşıyordu.

1 Temmuz 2026’da ne değişti?

Yeni uygulamayla birlikte, trafik kazası sonrasında araç hasarı için yapılan başvurunun değer kaybı talebini de içerdiği kabul ediliyor. Buna göre:

- Araç sahibinin değer kaybı için ayrıca açık bir talep oluşturması gerekmiyor.

- Değer kaybı hesabının eksper raporunda yer alması bekleniyor.
- Değer kaybı oluşmadığı kanaatine varılmışsa bunun gerekçesinin raporda belirtilmesi gerekiyor.
- Hakkın değerlendirilmesi, araç sahibinin süreci bilmesine veya bir aracıya ulaşmasına bağlı olmaktan çıkarılıyor.

Bu değişiklik, değer kaybını hasar dosyasının doğal bir parçası hâline getiriyor. Başka bir ifadeyle sistem, hak sahibinin "değer kaybı istiyorum" demesini beklemeden bu ihtimali incelemek zorunda.

Otomatik değerlendirme, doğru ödeme garantisi midir?

Hayır. Değer kaybının dosyada otomatik olarak değerlendirilmesi, her hesaplamanın tartışmasız biçimde doğru olacağı veya her dosyada mutlaka ödeme yapılacağı anlamına gelmez. Hesaplamada aracın kazadan önceki durumu ve hasarın piyasadaki karşılığı birlikte değerlendirilir.

Sonuca etki edebilecek başlıca unsurlar şunlardır:

- Aracın marka, model, üretim yılı ve kilometresi,
- Kaza öncesindeki ikinci el piyasa değeri,
- Hasarın niteliği ve onarılan ya da değiştirilen parçalar,
- Aracın önceki hasar geçmişi,
- Kusur oranı,
- Yapılan işlemin ikinci el piyasasındaki muhtemel etkisi.

Bu nedenle "değer kaybı otomatik hesaplanıyor" cümlesi, "araç sahibinin dosyayı artık kontrol etmesine gerek yok" şeklinde yorumlanmamalı.

Araç sahibi hangi belgeleri ve bilgileri kontrol etmeli?

Hasar dosyası açıldıktan sonra sürecin yalnızca onarım aşamasını takip etmek yeterli değildir. Araç sahibinin aşağıdaki kayıtları istemesi ve karşılaştırması faydalı olur:

- Kaza tespit tutanağı ve kusur oranı,
- Hasar dosya numarası,
- Eksper raporu,
- Onarım faturası ve parça dökümü,
- Kaza tarihindeki kilometre bilgisi,
- Hasar fotoğrafları,
- Değer kaybı hesabı ile yapılan ödemenin açıklaması.

Raporda değer kaybı bulunmadığı belirtilmişse yalnızca sonuca değil, gerekçeye de bakılmalı. Aracın geçmiş hasarları, aynı bölgedeki önceki işlemler veya kusur oranı gibi unsurlar sonucun nedenini açıklayabilir.

Kusurlu sürücü değer kaybı alabilir mi?

Araç değer kaybı talebi, kural olarak karşı tarafın kusuru oranında gündeme gelir. Kazada tamamen kusurlu olan tarafın kendi aracındaki değer kaybı, karşı aracın zorunlu trafik sigortasından istenemez. Kısmi kusur hâlinde ise hesaplanan zarar kusur oranına göre değerlendirilebilir.

Bununla birlikte her dosyanın kaza biçimi, poliçe kapsamı ve delilleri farklıdır. Bu nedenle yalnızca tutanak üzerindeki ilk izlenimle hareket etmek yerine kesinleşen kusur değerlendirmesi kontrol edilmelidir.

Ödeme düşük bulunursa ne yapılabilir?

Ödemenin beklenenden düşük olması hâlinde önce hesabın hangi verilerle yapıldığı anlaşılmalıdır. Sağlıklı bir itiraz süreci genellikle şu sırayla ilerler:

- Eksper raporu ve hesaplama ayrıntıları sigorta şirketinden istenir.
- Araç bilgileri, kilometre, hasarlı parçalar ve kusur oranında hata bulunup bulunmadığı kontrol edilir.
- Eksik veya hatalı veri varsa belgeyle birlikte sigorta şirketine yazılı itiraz yapılır.
- Uyuşmazlık çözülemezse dosyanın niteliğine göre Sigorta Tahkim Komisyonu veya diğer hukuki yollar değerlendirilir.

İtirazın yalnızca "ödeme az" ifadesine dayanmaması; hangi verinin hatalı ya da eksik olduğu ve bunun sonuca nasıl etki ettiği açıklanarak yapılması önemlidir.

Yeni sistem aracılara olan ihtiyacı tamamen kaldırır mı?

Düzenleme, hak sahibinin değer kaybı için ayrı bir başvuru yolu arama ihtiyacını azaltır. Ancak karmaşık kusur tartışmaları, önceki hasarlar veya hesaplama hatalarında teknik ya da hukuki destek gerekebilir.

Araç Değer Kaybında Yeni Dönem

Araç sahibi; yapılacak işlemi, ücret ve masrafları, kişisel verilerinin kullanımını ve başvurunun hangi yetkiyle yürütüldüğünü açıkça bilmelidir.

Yeni sistem aracılara ihtiyacı tamamen kaldırır mı?

Sürecin daha erişilebilir hâle gelmesi, karmaşık kusur tartışmaları, önceki hasarlar, düşük hesaplama iddiası veya belge eksikliği bulunan dosyalarda teknik ya da hukuki desteği gereksiz kılmaz. Araç sahibi; yapılacak işlemi, ücret ve masrafları, kişisel verilerinin kullanımını ve başvurunun hangi yetkiyle yürütüldüğünü açıkça bilmelidir.

Değer kaybında yeni dönemin gerçek anlamı

Yeni yaklaşım, araç değer kaybını ayrı ve kolayca unutulan bir talep olmaktan çıkarıp hasar yönetiminin içine yerleştiriyor. Bu, hakka erişim bakımından önemli bir ilerleme; ancak hesabın anlaşılır, gerekçeli ve denetlenebilir olması ihtiyacını ortadan kaldırmıyor.

Araç sahibinin görevi artık yalnızca başvuruyu hatırlatmak değil; değerlendirmede doğru verilerin kullanılıp kullanılmadığını, eksper raporunu ve yapılan ödemenin açıklamasını kontrol etmek.

Kısa sorular, net cevaplar

Ayrıca başvuru gerekir mi?

1 Temmuz 2026 sonrasında hasar başvurusunun değer kaybını da kapsaması esastır. Yine de dosyada hesaplama yapılıp yapılmadığı takip edilmelidir.

Ödeme otomatik mi?

Otomatik olan ödeme değil, değerlendirmedir. Tutar dosya verilerine göre belirlenir.

Sonuç hatalı görünüyorsa?

Gerekçeyi ve belgeleri kontrol edin; eksik ya da hatalı veri olduğunu düşünüyorsanız sigorta şirketine yazılı başvuruda bulunun.

Aracın eski kazası varsa hak doğmaz mı?

Önceki hasarlar sonucu etkileyebilir; ancak her eski hasar hakkı kendiliğinden ortadan kaldırmaz. Hasarın yeri, niteliği ve yeni kazayla ilişkisi birlikte değerlendirilir.

Ödemeyi almak dosyayı tamamen kapatır mı?

Hakların durumu dosyadaki belgelere ve varsa imzalanan beyanlara göre değişebilir. İçeriği anlaşılmayan ibraname veya feragat belgesi imzalanmamalıdır.

Bu içerik genel bilgilendirme amaçlıdır; somut uyuşmazlıklarda uzman görüşü alınmalıdır.

BAŞVURU YOLUNU BİR CÜMLEDE HATIRLA

01	02	03	04
Uyuşmazlığı belgele	Kuruluşa yazılı başvur	Yanıtı ve belgeleri değerlendir	Koşullar uygunsa tahkime başvur

Sigorta tahkimi nedir?

Sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların, şartları oluştuğunda bağımsız sigorta hakemlerince incelenmesini sağlayan alternatif çözüm yoludur. Başvuru öncesinde ilgili sigorta kuruluşuna yazılı başvuru yapılması gerekir.

Genel bilgi · Kaynak: sigortatahkim.org

Aynı Şehirde, Farklı Hayatlar

MİMARİ BAKIŞ

PerspektifTürk Editorya

Bir şehir yalnızca binaların, yolların ve meydanların toplamı değildir. Kent; çocukların oyun kurabildiği, yaşlıların dinlenebildiği, insanların birbirine rastlayabildiği ölçüde yaşayan bir hafızaya dönüşür.

Aynı sokaktan her gün yüzlerce kişi geçer; fakat herkes aynı sokağı yaşamaz. Bir mimar yapının oranına, ışığına ve çevresiyle kurduğu ilişkiye bakar. Bir çocuk için aynı yer, koşabileceği güvenli bir alan ya da yaklaşmaması öğütlenen tehlikeli bir sınırdır. Yaşlı biri için birkaç yüz metre, oturacak bir bank yoksa uzun bir yolculuğa dönüşebilir.

> Bir kentin gerçek planı çizim masasında değil, insanların gündelik hareketlerinde görünür.

Şehrin dili sessizdir

Mekânlar konuşmaz; fakat davranışlarımızı yönlendirir. Geniş ve aydınlık bir kaldırım yürümeye davet eder. Karanlık bir geçit yolu uzatmamıza neden olur. Gölgesi olmayan bir meydan yaz aylarında boşalır; küçük bir ağaçlık alan ise hiç tanışmamış insanları aynı yerde dinlenmeye çağırır.

İyi tasarım kendisini gösterişli biçimde ilan etmez. Hayatı kolaylaştırır, karşılaşmalara yer açar ve kullanıcıya sürekli bir mücadele yaşatmaz. Kötü tasarım ise çoğu zaman mimari bir sorun olarak değil; yorgunluk, güvensizlik veya dışlanmışlık hissi olarak karşımıza çıkar.

Çocukların yüksekliğinden bakmak

Yetişkinler için sıradan olan pek çok kent unsuru, çocukların göz hizasında bambaşka görünür. Hızla geçen araçlar, yüksek duvarlar, kesintiye uğrayan kaldırımlar ve oyun oynamaya izin vermeyen ortak alanlar; çocuğa şehrin kendisi için kurulmadığını söyler.

Çocuk dostu bir kent yalnızca park sayısıyla ölçülemez. Okula yürüyebilmek, güvenli biçimde karşıdan karşıya geçebilmek, doğaya dokunabilmek ve mahalle hayatına katılabilmek de bu ölçünün parçalarıdır.

Aynı Şehirde, Farklı Hayatlar

Erişilebilirlik bir ek özellik değildir

Rampa, hissedilebilir yüzey veya asansör sonradan eklenen teknik ayrıntılar değildir. Erişilebilirlik, tasarımın başlangıç noktalarından biridir. Bir mekân bazı insanları içeri davet ederken bazılarını dışarıda bırakıyorsa, estetik açıdan ne kadar etkileyici olursa olsun kamusal görevini tamamlayamaz.

Üstelik erişilebilir kent yalnızca engelli bireyler için değildir. Bebek arabası süren ebeveyn, geçici bir sakatlık yaşayan genç, ağır çanta taşıyan öğrenci ve yavaş yürüyen yaşlı da aynı tasarım kararından yararlanır.

Kalabalık ile kamusal hayat aynı şey değil

Bir yerde çok sayıda insanın bulunması, orada güçlü bir toplumsal hayat olduğu anlamına gelmez. İnsanların yalnızca geçip gittiği alanlar kalabalık olabilir; ancak ilişki üretmez. Kamusal hayat durmaya, bakmaya, konuşmaya ve tekrar karşılaşmaya imkân veren yerlerde gelişir.

Mahalle bakkalı, küçük meydan, kütüphane önü ya da gölgeli bir bank bazen büyük projelerden daha güçlü bir aidiyet yaratır. Çünkü insan şehre yalnızca sahip olduğu konut üzerinden değil, kendisine yer açan ortak alanlar üzerinden de bağlanır.

Nasıl bir şehir istiyoruz?

Bu sorunun tek bir uzmanlık alanına ait cevabı yoktur. Mimarın estetik kaygısı, mühendisin güvenlik hesabı, psikoloğun insan davranışına ilişkin bilgisi ve mahallelinin gündelik deneyimi aynı masada buluşmalıdır.

İyi şehir, herkesi aynı biçimde yaşamaya zorlayan değil; farklı hayatların yan yana var olabilmesine imkân veren şehirdir.

> Şehre yukarıdan bakınca planı, insanın göz hizasından bakınca hayatı görürüz.

MİMARİ · KENT · TOPLUM

KISSADAN HİSSE · TARİH · TOPLUM

Emir Eri Zenci Musa

Yapay zekâ ile hazırlanmış temsili tarihî canlandırma.

Emir Eri Zenci Musa

HALİT ÖZDEMİR
Tarihçi Yazar

Tarih sadece büyük imparatorlukların yükselişini ya da çöküşünü yazmaz, o imparatorlukların harcını karmış, gölgesinde büyüdüğü sancağı namusu belleyip canını ortaya koymuş sessiz kahramanları da kaydeder. 1880 yılında Girit'te doğan, babasını küçük yaşta kaybedip Osmanlı sevdalısı dedesinin terbiyesiyle yetişen Sudan asıllı Zenci Musa, işte bu topraklara adanmışlığın en somut en sarsıcı sembolüdür. 1911'de Trablusgarp'tan başlayıp Balkanlara, Çanakkale'ye, Sina, Filistin ve Yemen'e kadar uzanan bir ömür… Teşkilat-ı Mahsusa'nın efsane ismi Kuşçubaşı Eşref Beyin Emir Eri Zenci Musa.

O, Birinci Dünya Savaşı yıllarında Hicaz üzerinden Yemen'deki Türk ordusuna 300 bin Osmanlı altınını götürmekle görevlendirilmişti. Çölün kavurucu sıcağında İngilizlerle girilen çatışmada Kuşçubaşı Eşref Bey esir düşmüş, Zenci Musa da bir manevra ile İngilizlerin takibinden sıyrılarak 300 bin Osmanlı altınını Yemen'deki orduya eksiksiz teslim etmeyi başarmıştı. Fakat Zenci Musa'yı abideleştiren asıl hadise Mondros Mütarekesinden sonra cereyan etmişti. Mütarekeden sonraki işgal günlerinde bir gazi olarak İstanbul'a dönen Zenci Musa'yı devlet yetkilileri çağırıp emekli aylığı bağlanması için başvuru yapmasını söylediler. Emir Eri Zenci Musa bu teklifi şu unutulmaz sözlerle geri çevirmişti: "Ben her şeye muhtaç kalmış bu devletten maaş almaya haya ederim. Bana hamallık yaparak geçinme müsaadesi verin yeter."

O, Sirkeci ve Karaköy'de hamallık küfesini sırtına alıp rızkın peşine düşerken, bir yandan da İstanbul'dan Anadolu'daki Milli Mücadeleye gizlice silah taşıyordu. Ve 1919 kışında Üsküdar'daki Özbekler Tekkesinde verem hastalığından son nefesini verdiğinde daha 39 yaşındaydı. Geride bir derviş hırkası ve bir tahta bavuldan başka bir şey bırakmadı.

Bu gün renkleri beyaz ama yaptıkları işleri, kişilikleri kapkara olan insanları köşe başlarında görmek ne kadar kahredici. Ele geçirdikleri makamları kullanarak yaptıkları vurgunlar, talanlar, her türlü lağım kokuları, yolsuzluk haberleri ekranlarda gırla gidiyorsa sormak gerekmez mi?

Hangisi bu topraklara ait? Zenci Musa mı? Yoksa temsil ettiği makamın, partinin ve liderinin altını oyup devleti soymayı fırsat sayan haramzadeler mi?

Bu çürümüşlüğün üzerini kapatmak irini bünyede tutmaktan farksızdır. Bu gün devletin her kademesinde, dokunulmazlık zırhları gevşetilerek yerel yönetimlerden yargı organlarına, oradan sivil toplum örgütlerine kadar aklanma ve temizlenme seferberliği başlatılmalıdır.

Temiz toplum yolunda atılan her adım halkta kesinlikle karşılığını bulacaktır. Çünkü gizli kapaklı olduğu zannedilen her şeyi vatandaş çok iyi biliyor ama diplomatik tavır takınıyor, şimdilik ses çıkarmıyor. Sandığı bekliyor.

Zenci Musa'nın 1919'da Özbekler Tekkesinde bıraktığı tahta bavul bu gün makam koltuklarında haramla beslenenlerin yüzüne çarpılmış en büyük ibretlik tokattır. Bu millet ancak ve ancak o tahta bavuldaki iffeti rehber edindiği gün tam anlamıyla huzura ve adalete kavuşacaktır.

Bir Şehri Gezmek mi, Yaşamak mı?

ELÇİN GİZEM ÇINAR
Finansal Güvence Uzmanı

Bir şehre ilk kez gittiğimizde gözümüz çoğu zaman yukarıdadır: kulelerde, kubbelerde, cephelerde ve rehber kitapların işaretlediği yapılarda. Oysa şehirde yaşayanların bakışı daha aşağıdan, hayatın içinden geçer.

Gezmek ile yaşamak arasındaki fark belki de burada başlar. Gezgin, şehrin görülmeye değer yerlerini arar; yaşayan ise işe yetişeceği yolu, ekmeğini aldığı fırını, akşamüstü gölge düşen bankı bilir. Biri anı toplamaya, diğeri gününü sürdürmeye çalışır. İkisi de aynı sokaktadır ama aynı şehri görmez.

> Bir şehri tanımak için yalnızca nereye bakacağımızı değil, ne kadar yavaşlayacağımızı da bilmemiz gerekir.

Haritadaki şehir ile yaşanan şehir

Haritalar bize yolları, meydanları ve önemli yapıları gösterir. Fakat bir sokağın sabah hangi kokuyla uyandığını, esnafın hangi saatte sandalyesini kapının önüne çıkardığını ya da insanların yağmur başlayınca hangi saçağın altında toplandığını anlatmaz.

Turistik rota düzenlidir; başlangıç ve bitiş noktası bellidir. Yaşanan şehrin rotası ise ihtiyaçlarla çizilir. Okula bırakılan çocuk, pazardan dönen yaşlı, vardiyasına yetişen çalışan ve akşam yürüyüşüne çıkan genç aynı kaldırımı başka bir ritimle kullanır. Şehrin gerçek karakteri çoğu zaman anıtlarda değil, bu tekrarların içinde saklıdır.

Fotoğraf çekmek görmek midir?

Fotoğraf, yolculuğun hafızasıdır. Bir yapının ayrıntısını, ışığın bir duvara düşüşünü veya bir karşılaşmanın sevincini yıllar sonra yeniden hatırlatabilir. Ancak bazen görüntüyü kaydetme telaşı, o anın kendisiyle aramıza küçük bir ekran koyar.

Bir yeri yalnızca fotoğraflanacak bir arka plana dönüştürdüğümüzde orada yaşayan insanları da dekorun parçası gibi görme riski doğar. Oysa her pencerenin ardında bir hayat, her dükkânın içinde devam eden bir emek vardır. İyi gezgin yalnızca güzel kare aramaz; bulunduğu yerin gündelik düzenine saygı duyar.

Bir şehri yaşamanın küçük yolları

Bir yerde yıllarca kalmadan da onun gündelik hayatına yaklaşmak mümkündür. Bunun için programı biraz gevşetmek ve şehrin kendi temposuna yer açmak yeterli olabilir:

- Ana caddenin bir arka sokağına sapmak,
- Zincir yerine mahalle esnafında oturmak,
- Sabah pazarını veya akşamüstü meydanını izlemek,
- Toplu taşımayı kullanıp insanların gündelik rotasına karışmak,
- Bir müzenin yanı sıra kütüphaneye, parka ya da semt pazarına uğramak,
- Her boşluğu planlamak yerine amaçsızca yürümeye zaman ayırmak.

Bunlar “yerel gibi yaşama” iddiası değildir. Birkaç günlük ziyaret, orada kurulan bir hayatın deneyimine eşit olamaz. Ama gezginin bakışını tüketmekten anlamaya doğru çevirebilir.

Yavaşladığımızda şehir konuşmaya başlar

Hızlı seyahat, görülecek yerleri bir kontrol listesine dönüştürür. Bir güne ne kadar çok durak sığdırırsak yolculuğu o kadar verimli geçirdiğimizi düşünürüz. Oysa gün sonunda yapıların isimleri birbirine karışabilir; hafızada kalan, kısa bir sohbet ya da hiç planda olmayan bir sokak olur.

Yavaşlamak yalnızca daha az yer görmek değildir. Oturduğumuz masanın çevresini fark etmek, aynı yoldan farklı saatlerde geçmek ve şehrin değişen seslerini duymaktır. Bir yere ikinci kez uğradığımızda artık tamamen yabancı değilizdir; yüzler tanıdık, yollar anlaşılır gelmeye başlar.

Şehri kimin gözünden anlatıyoruz?

Her gezi anlatısı seçilmiş bir bakıştır. Konforlu bir otelin penceresinden görülen şehir ile sabah işe giden birinin gördüğü şehir aynı değildir. Tarihî merkezde geçirilen birkaç saat; çevre mahalleleri, mevsim dışındaki sessizliği veya turizm yoğunluğunun yerel yaşam üzerindeki etkisini anlatmaya yetmez.

Bu yüzden gezi yazısının dürüstlüğü, gördükleri kadar göremediklerini de kabul etmesinde yatar. “Şehir böyledir” demek yerine “ben buradan baktığımda böyle gördüm” diyebilmek, hem anlatıyı daha sahici kılar hem de başka deneyimlere yer bırakır.

Gezmek mi, yaşamak mı?

Belki de bu iki hâli birbirinden kesin çizgilerle ayırmak gerekmiyor. Gezmek merakı, yaşamak ise sürekliliği öğretir. İyi bir yolculuk, ziyaretçiyi kısa süreliğine de olsa şehrin seyircisi olmaktan çıkarıp dikkatli bir misafire dönüştürebilir.

Bir şehri gerçekten tanımaya başladığımız an, onun bize göstermek için hazırladığı yüzün ötesini merak ettiğimiz andır.

Şehir, görülecek yerlerinin toplamı değil; her gün yeniden kurulan hayatların kesişimidir.

Neden Para Biriktirmeliyiz?

ELÇİN GİZEM ÇINAR
Finansal Güvence Uzmanı

Hayatın bize ne getireceğini bilmiyoruz. Ama geleceğe ne kadar hazırlıklı olacağımıza bugün karar verebiliriz.

Hayat her zaman planladığımız gibi gitmez

Bugün düzenli bir geliriniz, yolunda giden bir işiniz ve yerinde bir sağlığınız olabilir. Bugünkü ihtiyaçlarınızı rahatlıkla karşılıyor da olabilirsiniz. Ama hayatın şartları değişebilir.

Geliriniz azalabilir, beklenmedik bir masraf çıkabilir, işiniz değişebilir veya çalışma hayatınız bir gün sona erebilir. Hayatın hangi kapıyı ne zaman açacağını bilemeyiz. İşte birikim tam burada önem kazanır.

> Birikim, geleceği tahmin etmek değil; geleceğe hazırlıklı olmaktır.

Bugünün parası, yarının güvencesi değildir

Bugün kazandığınız para bugünkü ihtiyaçlarınızı karşılar. Ancak zaman içinde fiyatlar, ihtiyaçlar ve yaşam koşulları değişebilir. Bugün kolaylıkla karşılayabildiğiniz bir gider, birkaç yıl sonra bütçenizi zorlayabilir.

Bu nedenle yalnızca ne kadar kazandığımıza değil, kazandığımızın ne kadarını geleceğimiz için ayırabildiğimize de bakmalıyız. Bugün kazandığınız para size bugünü yaşatır. Bugün yaptığınız birikim ise yarına hazırlanmanıza yardımcı olur.

“Daha çok kazanınca biriktiririm” demeyin

Birikimin önündeki en büyük engel her zaman düşük gelir değildir. Çoğu zaman sorun ertelemektir: “Biraz daha kazanayım”, “Borçlarım bitsin”, “Şu masrafı halledeyim”, “Sonra başlarım...”

Fakat hayatın en pahalı kelimelerinden biri “sonra” olabilir. Çünkü sonra geldiğinde başka bir ihtiyaç, başka bir masraf veya başka bir hedef ortaya çıkabilir. Bu yüzden mükemmel zamanı beklemek yerine, mevcut şartlarınız içinde bugün başlayabileceğiniz noktayı bulmak önemlidir.

> Birikimin büyüklüğünden önce sürekliliği önemlidir.

Neden Para Biriktirmeliyiz?

Birikim size seçme özgürlüğü verir

Birikimin değeri yalnızca hesabınızdaki rakamdan ibaret değildir. Asıl değer, zor bir durumda seçeneklerinizin olmasıdır.

Beklenmedik bir masraf çıktığında borçlanmadan hareket edebilmek; iş değişikliği gerektiğinde kendinize zaman tanıyabilmek; bir hayalinizi gerçekleştirmek için kaynak oluşturabilmek veya emeklilik döneminde yaşam standardınızı destekleyebilmek... Bunların hepsi finansal hazırlıkla ilgilidir.

Finansal güç, sadece çok para kazanmak değil; zor zamanlarda karar verebilecek güce sahip olmaktır.

Emeklilik için bugünden hazırlanın

Çalışma hayatı sona erdiğinde hayat sona ermeyecek. Faturalar, sağlık giderleri, ev masrafları ve günlük yaşam devam edecek. Ancak çalışma hayatındaki geliriniz aynı şekilde devam etmeyebilir.

Bu nedenle emekliliği yalnızca "Ne zaman emekli olacağım?" şeklinde düşünmek yerine, "Emekli olduğumda nasıl bir hayat yaşamak istiyorum?" diye sormak gerekir. Bu sorunun cevabı, bugünden yaptığınız finansal hazırlıklarla şekillenir.

Emeklilikte sahip olmak istediğiniz yaşam standardı, yalnızca o günkü gelirinize değil; bugünden oluşturduğunuz finansal birikime de bağlı olabilir.

Küçük birikimleri küçümsemeyin

"Bu kadar parayla ne olacak?" düşüncesi, başlamanın önündeki en büyük engellerden biridir. Oysa önemli olan yalnızca bugün ayırdığınız miktar değil, bunu ne kadar uzun süre ve düzenli şekilde sürdürebildiğinizdir.

Geliriniz arttığında birikiminizi artırabilir, hayat şartlarınız değiştiğinde planınızı yeniden düzenleyebilirsiniz. Fakat ilk adım aynıdır: Başlamak. Çünkü büyük finansal hedefler çoğu zaman tek seferde değil, küçük ve düzenli adımların birleşmesiyle gerçekleşir.

Gelecekteki siz, bugünkü kararlarınızı yaşayacak

Bugünkü siz çalışıyor, kazanıyor ve karar veriyor. Gelecekteki siz ise bugün verilen kararların sonuçlarını yaşayacak. Bir gün emekli olduğunuzda, çalışma temponuzu azaltmak veya büyük bir hayalinizi gerçekleştirmek istediğinizde bugün yaptığınız hazırlığın değerini daha iyi anlayabilirsiniz.

Belki de o gün kendinize, "İyi ki zamanında başlamışım" diyeceksiniz. Çünkü para yeniden kazanılabilir; ama geçen zaman geri alınamaz.

Geleceğinizi şansa bırakmayın

Para biriktirmek yalnızca daha fazla paraya sahip olmak değildir. Belirsizliklere karşı hazırlıklı olmak, gelecekte daha fazla seçeneğe sahip olmak ve kendi hayatınız üzerinde daha güçlü söz sahibi olabilmektir.

Bugünkü hayatınızdan tamamen vazgeçmeden, gelirinizin bir bölümünü geleceğiniz için ayırabilirsiniz. Önemli olan miktarın mükemmel olması değil, kararın bugün verilmesidir. Çünkü geleceğin finansal güvenliği bir gecede oluşmaz; zaman, disiplin ve düzenli birikimle adım adım oluşturulur.

Bu yazı genel bilgilendirme amacı taşır; kişiye özel finansal veya yatırım danışmanlığı değildir.

Geleceğinizi beklemeyin. Geleceğinizi bugünden hazırlayın. Çünkü gelecekteki siz, bugünkü sizin verdiği kararların sonucunu yaşayacak.

Bir Sözleşmeyi Okumadan Kabul Etmek

HUKUK NOTLARI

PerspektifTürk Editorya

Gün içinde onlarca sözleşmeye, üyelik koşuluna ve onay kutusuna rastlıyoruz. Çoğunu okumuyor, bazısını okumaya çalışıyor fakat anlamıyor; sonunda sürece devam edebilmek için "kabul ediyorum" diyoruz.

Sözleşmeler yalnızca büyük ticari ilişkilerin belgeleri değildir. Bir mobil uygulamaya üye olurken, internetten alışveriş yaparken, kredi kullanırken, özel bir hizmet satın alırken veya abonelik başlatırken de bir sözleşmenin tarafı oluruz. Küçük görünen bir onay; ödeme, yenileme, iptal ya da kişisel verilerin kullanımı bakımından uzun süreli sonuçlar doğurabilir.

> Bir metni imzalamak, onu okuduğumuz anlamına gelir mi? Hukuken çoğu zaman sonuç doğurur; gündelik hayatta ise çoğu kez yalnızca acele ettiğimizi gösterir.

Neden okumuyoruz?

Sorunun cevabı yalnızca dikkatsizlik değildir. Metinlerin uzunluğu, küçük puntolar, teknik kavramlar ve hizmete ulaşmak için hızla onay verme baskısı gerçek birer engeldir. Üstelik tüketici çoğu zaman sözleşme koşullarını değiştiremeyeceğini düşünür. "Zaten kabul etmek zorundayım" hissi, okuma isteğini daha baştan azaltır.

Ancak pazarlık edememek ile bilgi sahibi olmamak aynı şey değildir. Koşulu değiştiremiyor olsak bile ücretin ne zaman artacağını, sözleşmenin nasıl sona ereceğini ve hangi hâllerde ek ödeme doğacağını bilmek kararımızı değiştirebilir.

Başlıklar bize ne anlatır?

Her metni bir hukukçu ayrıntısıyla incelemek mümkün olmayabilir. Yine de özellikle ücret ve fiyat değişikliği, otomatik yenileme, cayma ve fesih, cezai şart, kişisel veriler, uyuşmazlık çözümü ve hizmet kapsamı başlıkları dikkatle okunmalıdır.

Bir Sözleşmeyi Okumadan Kabul Etmek

Boş bırakılan alanlar doldurulmadan belge imzalanmamalı; sözlü verilen önemli vaatlerin yazılı metinde bulunup bulunmadığı kontrol edilmelidir. İmzalanan veya elektronik ortamda onaylanan metnin bir örneği mutlaka saklanmalıdır.

“Standart sözleşme” her şeyi haklı kılar mı?

Bir koşulun herkese aynı biçimde sunulması, onun mutlaka adil olduğu anlamına gelmez. Taraflardan birinin önceden hazırladığı ve diğer tarafa müzakere imkânı tanımadan sunduğu hükümler ayrıca değerlendirilir. Tüketici işlemlerinde açık bilgilendirme ve haksız şartlara karşı koruma önem taşır.

Yine de her uyuşmazlığın kendi belgesi, tarafları ve koşulları vardır. İnternette görülen genel bir bilgi, somut olay için doğrudan hukuki görüş yerine geçmez. Önemli tutarlar veya ciddi sonuçlar söz konusuysa uzman desteği alınmalıdır.

Dijital onayların görünmezliği

Kâğıt üzerinde atılan imza zihnimizde daha güçlü bir eşik oluşturur. Dijital ortamda ise aynı ciddiyetteki işlem tek dokunuşa dönüşür. Ücretsiz deneme sonrasında başlayan ödemeler, otomatik yenilenen üyelikler ve önceden seçilmiş izin kutuları bu görünmezliğin yaygın örnekleridir.

Onay ekranının görüntüsünü almak, sipariş özetini ve bilgilendirme metinlerini saklamak, iptal yöntemini daha başta öğrenmek küçük fakat etkili önlemlerdir.

Okumak için küçük bir yöntem

- Önce toplam maliyeti ve ödeme takvimini bulun.
- Sözleşmenin süresini ve otomatik yenilenip yenilenmediğini kontrol edin.
- İptal, cayma ve fesih koşullarını okuyun.
- Ek ücret veya cezai şart doğuran durumları işaretleyin.
- Anlamadığınız ifadeyi yazılı olarak sorun ve cevabı saklayın.

Sözleşmeyi okumak her riski ortadan kaldırmaz; fakat kararın bize ait olmasını sağlar.

> “Kabul ediyorum” bir ekran düğmesi değil, sonuçları olan bir irade açıklamasıdır.

Bu yazı genel bilgilendirme amacı taşır; hukuki danışmanlık niteliğinde değildir.

İMZADAN ÖNCE 60 SANİYE

Beş noktayı bulun

01 Toplam bedel ve ödeme takvimi

02 Süre ve otomatik yenileme

03 İptal / fesih yöntemi

04 Ek ücret doğuran koşullar

05 Metnin saklanabilir bir kopyası

Genel bilgilendirme notudur.

AİLE & ÇOCUK

Çocuklar Neden Aynı Soruyu Defalarca Sorar?

Çocuklar Neden Aynı Soruyu Defalarca Sorar?

AİLE & ÇOCUK EDİTORYASI
PerspektifTürk Editorya

“Neden?” Çocukların dünyayı keşfederken en sık başvurduğu kelimelerden biridir. Aynı soruyu yeniden sormaları ise çoğu zaman cevabı duymadıklarından değil; cevabı anlamlandırmaya, güvenceye ve ilişkiye ihtiyaç duyduklarındandır.

Bir yetişkin için tekrar yorucu olabilir. Çocuk açısından bakıldığında ise tekrar, öğrenmenin doğal araçlarından biridir. Yeni bir bilgi tek seferde yerleşmez; farklı zamanlarda, farklı duygular içindeyken yeniden sınanır. Çocuk bazen bilgiyi, bazen sınırı, bazen de yetişkinin hâlâ yanında olup olmadığını kontrol eder.

> Çocuk aynı soruyu sorabilir; çünkü cevap değişmese bile onun dünyası her soruşunda biraz değişmiştir.

Tekrar ederek öğrenirler

Çocuklar kelimeleri, neden-sonuç ilişkilerini ve gündelik kuralları tekrar yoluyla öğrenir. Sevdiği hikâyeyi defalarca dinlemek istemesi de bundandır. Sonunu biliyor olmak hikâyenin değerini azaltmaz; tam tersine çocuğa öngörülebilirlik ve güven verir.

Aynı soru her seferinde yeni bir ayrıntıya kapı açabilir. “Yağmur neden yağıyor?” sorusunun ardından bulutları, mevsimleri, ıslanmayı veya dışarı çıkıp çıkamayacağını merak ediyor olabilir.

Bazen soru bilgi istemez

“Beni okuldan sen mi alacaksın?” sorusunu gün içinde birkaç kez soran çocuk, programı unutmuş olmayabilir. Ayrılıkla ilgili kaygısını yatıştırmaya çalışıyor olabilir. Böyle anlarda yalnızca bilgi vermek yerine duyguyu da görmek gerekir: “Evet, seni ben alacağım. Bunu merak etmek seni biraz endişelendirdi galiba.”

Sabrımız tükendiğinde

Her yetişkin yorulabilir. Sakin ve kusursuz olmak gerçekçi bir hedef değildir. Önemli olan çocuğu merak ettiği için utandırmamak ve ilişkiyi kesmeden sınır koyabilmektir.

“Bu soruyu daha önce cevaplamıştım” demek yerine, “Cevabımı hatırlıyor musun, bu kez sen anlatmak ister misin?” diye sorabiliriz. Böylece tekrar, tek yönlü bir döngü olmaktan çıkar ve çocuğun düşünmesini sağlayan küçük bir oyuna dönüşür.

Ya cevabı bilmiyorsak?

“Bilmiyorum” demek yetişkinin otoritesini azaltmaz. Bilginin araştırılabileceğini gösterir. Birlikte kitaba bakmak, güvenilir bir kaynaktan araştırmak veya gözlem yapmak; çocuğa yalnızca cevabı değil, öğrenme yöntemini de öğretir.

Merakı koruyan küçük alışkanlıklar

- Soruyu hemen düzeltmeden önce sonuna kadar dinleyin.
- Yaşına uygun, kısa ve açık bir cevap verin.
- Ardındaki duyguyu anlamaya çalışın.
- Bildiği kısmı çocuğun anlatmasına fırsat tanıyın.
- Bilmediğinizde birlikte araştırmayı teklif edin.

Çocuğun soruları yalnızca dünyayı öğrenme çabası değil, bizimle bağ kurma biçimidir.

Bu içerik genel gelişim ve ebeveynlik bilgilendirmesidir; bireysel psikolojik değerlendirme yerine geçmez.

Kalabalıklar İçinde Sessizce

ÖMER FARUK AY

Farkındalık Yazısı

Kalabalık sokaklarda, yoğun iş günlerinde ve hiç susmayan bildirimlerin arasında yaşıyoruz. Birbirimize her zamankinden daha kolay ulaşabiliyoruz; buna rağmen pek çok insan en ağır yüklerini kimseye anlatmadan taşımaya çalışıyor.

Mesleğim gereği toplumun farklı kesimlerinden insanlarla görüşüyor, hayatın birbirinden uzak görünen hikâyelerine yakından tanık oluyorum. Bir sağlık sorunuyla mücadele eden aile, ekonomik sıkıntı yaşayan esnaf ya da zor bir dönemden geçen çalışan… Konular değişiyor; fakat ortak bir davranış dikkat çekiyor: İnsanlar çoğu zaman yardım istemeyi son ana kadar erteliyor.

> Bazen insanı en çok yoran şey yaşadığı sorun değil, onu kimseye anlatamayacağı düşüncesidir.

Yük sessizce ağırlaşırken

Maddi, ailevi veya duygusal sorunlar başlangıçta yönetilebilir görünebilir. Fakat sürekli ertelenen, konuşulmayan ve tek başına taşınan meseleler zamanla kişinin gündelik hayatını kuşatabilir. Hayattan keyif alamama, tahammülsüzlük, öfke, içe kapanma ve tükenmişlik hissi bu sürecin farklı yüzleri olabilir.

Elbette her sıkıntı ağır bir ruhsal hastalığa dönüşmez. Ancak sorunu görmezden gelmek, onun ortadan kalkmasını sağlamaz. Bazen trafikte yükselen öfkenin, iş yerindeki sertliğin ya da aile içindeki ani kopuşların ardında uzun zamandır taşınan görünmez bir yük bulunur.

Mahalle neden yalnızca bir adres değildi?

Geçmişte komşuluk, akrabalık ve mahalle ilişkileri bugünkünden daha güçlü bir sosyal destek alanı oluşturuyordu. Kapısı çalınmadan girilebilen evler, akşam sohbetleri ve kadınların gün toplantıları yalnızca vakit geçirme biçimleri değildi. İnsanların dertlerini paylaşabildiği, benzer deneyimleri dinlediği ve yalnız olmadığını hissettiği alanlardı.

Bu ilişkiler profesyonel psikolojik desteğin yerini tutmazdı. Ancak günlük stresin paylaşılmasına, sorunların erken fark edilmesine ve duygusal yükün hafiflemesine katkı sağlardı. Bugün ise kalabalıklaşan şehirlerle birlikte bu bağların bir kısmı zayıfladı. Yan dairede kimin yaşadığını bilmediğimiz, en yakınlarımızla bile zayıf görünme korkusuyla konuşamadığımız bir düzene yaklaştık.

Güçlü görünme mecburiyeti

İnsanların yardım istemesini zorlaştıran yalnızca sosyal bağların azalması değil. “Kendi sorununu kendin çözmelisin” düşüncesi de güçlü bir baskı oluşturuyor. Bazıları yanlış anlaşılmaktan, bazıları dedikoduya konu olmaktan, bazıları da çevresinin gözünde güçsüz görünmekten çekiniyor.

Oysa destek istemek yetersizlik değil, kişinin yaşadığı güçlüğü fark edebilmesidir. Bir sorunu paylaşmak bütün sorumluluğu başkasına bırakmak anlamına gelmez; çözüm için ilk gerçek adımı atmak anlamına gelebilir.

Psikolojik destek neden hâlâ yanlış anlaşılıyor?

Toplumumuzda psikoloğa gitmeyi “delilik” ile ilişkilendiren anlayış hâlâ bütünüyle ortadan kalkmış değil. Kimi insan çevresinin ne söyleyeceğinden çekiniyor, kimi bunun resmî kayıtlarda kendisine zarar vereceğini düşünüyor, kimi ise ciddi bir kriz yaşamadan destek almanın gereksiz olduğuna inanıyor.

Ruh sağlığını korumak, fiziksel sağlığı korumaktan daha az önemli değildir. Dişimiz ağrıdığında diş hekimine, kalbimizle ilgili bir sorun olduğunda kardiyoloğa başvurmak nasıl doğal karşılanıyorsa; duygusal güçlükler karşısında uzman desteği almak da aynı doğallıkla değerlendirilmelidir.

Üstelik psikolojik destek yalnızca kriz anlarına ait değildir. Kişinin kendisini anlaması, ilişkilerinde tekrar eden sorunları fark etmesi, stresle daha sağlıklı başa çıkması ve yaşam kalitesini koruması için de kıymetlidir.

Sosyal destek ile uzman desteği birbirinin rakibi değil

Aile, arkadaşlık ve komşuluk ilişkileri insanı ayakta tutan çok önemli bağlardır. Fakat bazı meseleler sevgi ve iyi niyetle tek başına çözülemez. Yakınlarımız bizi dinleyebilir; uzman ise eğitimine ve mesleki yöntemlerine dayanarak yaşanan güçlüğün ele alınmasına yardımcı olur.

Bu nedenle güçlü sosyal bağları yeniden kurmak ile profesyonel desteğe erişimi artırmak birbirinin alternatifi değildir. Daha sağlıklı bir toplum için ikisine de ihtiyaç vardır.

Sigorta sistemi ruh sağlığını ne kadar görüyor?

Sigortacı kimliğimle baktığımda önemli bir eksiklik daha görüyorum. Pek çok özel sağlık ve tamamlayıcı sağlık sigortası poliçesinde psikolog ve psikiyatri hizmetleri sınırlı kalıyor veya kapsam dışında tutuluyor. Oysa ruh sağlığı hizmetleri, sağlık sisteminin tali bir unsuru değildir.

Dahiliye, kardiyoloji veya ortopedi hizmetleri nasıl bütüncül sağlık yaklaşımının bir parçasıysa psikolojik ve psikiyatrik destek de aynı biçimde değerlendirilmelidir. Erişilebilir teminatların geliştirilmesi yalnızca bireye değil; aile huzuruna, iş hayatına ve toplum sağlığına katkı sunabilir.

Belki de doğru soru

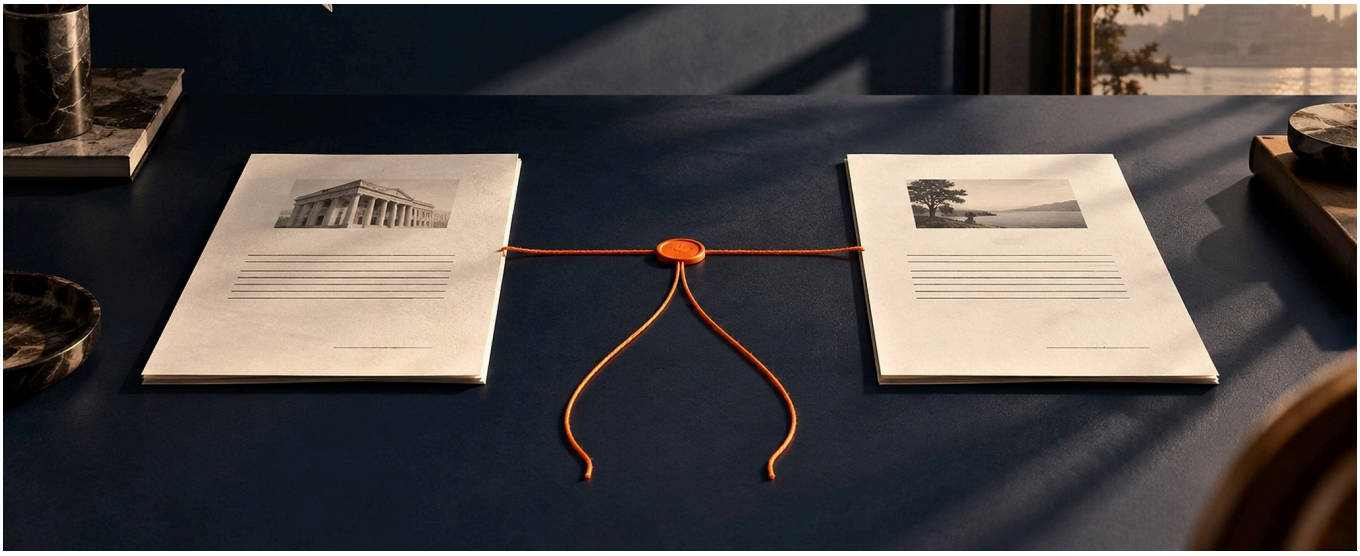
“Gitsem bana ne derler?” sorusunun yerini “Bu yükü daha sağlıklı nasıl taşıyabilirim?” sorusu aldığında önemli bir eşik aşılmış olur. Yardım istemek insanın zayıflığını değil, kendisine karşı sorumluluğunu gösterir.

Destek almak bir yenilgi değil; kişinin kendi hayatını ciddiye almasının doğal sonucudur.

Bu yazı genel farkındalık amacı taşır; kişisel psikolojik değerlendirme veya tıbbi tavsiye yerine geçmez. Acil risk durumunda yetkili sağlık birimlerine başvurulmalıdır.

Bu yazının ilk sürümü Uzman Sigortacı’da yayımlanmıştır.

Kalabalığın içinde sessiz kalmak kader değildir. Bazen tek bir konuşma, yükün ilk kez paylaşılması demektir.

Kredi Bağlantılı Sigortalar: Koruma mı, Zorunluluk Algısı mı?

ÖMER FARUK AY
Sigorta Uzmanı

Finansal sistemin en görünmeyen ancak en etkili alanlarından biri de kredi süreçlerinde ortaya çıkan sigorta işlemleridir. Konut, taşıt veya ihtiyaç kredisi kullanan bireylerin önemli bir bölümü, sürecin bir noktasında sigorta poliçesiyle karşılaşmakta; çoğu zaman bu karşılaşma tercih değil, zorunluluk algısıyla yaşanmaktadır.

Oysa hukuki çerçeveye bakıldığında tablo oldukça nettir: Sigorta isteğe bağlı bir sözleşmedir. Bankaların kredi riskini teminat altına almak amacıyla belirli sigortaları talep etmesi mümkündür; ancak bu talep, sigortanın belirli bir şirketten veya belirli bir aracı üzerinden yaptırılmasını zorunlu kılmaz. Buna rağmen uygulama çoğu zaman bu sınırın ötesine geçmektedir.

> “Bu sigorta bizden yapılmadan kredi çıkmaz.”
> “Sistem böyle ilerliyor.”

Bu cümleler sigorta akdinin kim tarafından yapılacağı hususunda doğrudan bir zorunluluk içermez; ancak güçlü bir yönlendirme etkisi sunar. Hukuki anlamda mecburiyet bulunmayan bir uygulama, fiilen kaçınılmaz bir şart gibi sunulur. Böylece birey, tercih hakkını kullanmadan bir poliçeye onay verir.

Burada mesele yalnızca bir ürün satışı değildir. Mesele, finansal karar alma süreçlerinde bireyin iradesinin ne ölçüde korunabildiğidir.

Koruma amacı mı, ticari refleks mi?

Kredi bağlantılı sigortaların temel gerekçesi, finansal kurumların risklerini yönetmektir. Bu yönüyle hayat sigortası ya da konut sigortası gibi ürünlerin varlığı rasyonel bir zemine oturur.

Ancak uygulamanın geldiği noktada kaçınılmaz hâle gelen soru şudur: Bu sigortalar gerçekten yalnızca risk yönetimi amacıyla mı sunulmaktadır, yoksa ticari bir refleksin parçası hâline mi gelmiştir?

Poliçenin içeriği, teminat kapsamı veya alternatifleri hakkında yeterli bilgilendirme yapılmadan; sürecin hızına ve zorunluluk algısına dayandırılarak yapılan yönlendirmeler, bu sorunun cevabını tartışmalı hâle getirmektedir.

Tüketici hakları ve sözleşme serbestisi

Türk hukuk sisteminde sözleşme serbestisi temel bir ilkedir. Ancak bu serbestinin anlamlı olabilmesi için tarafların bilgiye eşit erişimi ve gerçek tercih imkânı olması gerekir.

Kredi sürecinde sigorta yaptıran bireylerin büyük bir kısmı:

- Alternatif şirketlerden teklif alabileceğini,
- Mevcut poliçeyi sonradan değiştirebileceğini,
- Belirli şartlarda iptal ve iade hakkına sahip olduğunu

ya hiç bilmemekte ya da sürecin akışı içerisinde bu haklarını kullanamamaktadır. Bu noktada ortaya çıkan sorun mevzuat eksikliği değil, uygulama pratiğidir.

Kredi bağlantılı sigorta uygulamalarının en önemli etkisi yalnızca maliyet artışı değildir. Asıl etki, uzun vadede güven algısında ortaya çıkar. Sigorta özü itibarıyla güven üzerine kurulu bir sistemdir. Ancak birey, anlamadığı ya da zorunlu hissettiği bir poliçeye imza attığında bu güven ilişkisi zedelenir.

Daha sağlıklı bir sistem mümkün mü?

Bu sorunun cevabı aslında oldukça basittir: Evet, mümkündür.

- Sigorta talebinin gerekçesi açıkça ifade edilmeli,
- Alternatif sunulmalı ve karşılaştırma imkânı sağlanmalı,
- Süreç hız üzerinden değil, şeffaflık üzerinden ilerlemelidir.

Sigorta, kredi sürecinin görünmez bir şartı değil; bilinçli bir tercih hâline geldiğinde hem finansal sistem hem de tüketici açısından daha sağlıklı bir denge kurulacaktır.

Sonuç

Kredi bağlantılı sigortalar doğru uygulandığında hem birey hem de finansal kurum için koruyucu bir mekanizma olabilir. Ancak bu koruma, tercih özgürlüğü ile dengelenmediği sürece zorunluluk algısına dönüşme riski taşır.

Asıl mesele sigortanın varlığı değil; nasıl sunulduğu ve nasıl algılandığıdır.

Sigorta, ancak özgür irade ile yapıldığında güven üretir. Aksi hâlde güvence olmaktan çıkar, bir yükümlülük hissine dönüşür.

Hava Aynı, Hikâye Başka

PERSPEKTİFTÜRK ÇİZGİ ATÖLYESİ
Kurumsal Çizgi Köşesi

Aynı yağmur, üç ayrı pencere ve üç ayrı hayat…
Değişen hava değil; ona baktığımız yer.

Çiftçi

“Bereket.”

Toprağın beklediği su, onun için yarına duyulan umuttur.

Düğün sahibi

“Aksilik.”

Aynı damlalar, aylarca kurulan planın üzerine düşer.

Çocuk

“Oyun!”

Yağmur, bir su birikintisi ve sınırsız bir neşe ihtimalidir.

Hava aynı, hikâye başka.

Aynı gerçeğe bakabiliriz; fakat onu gördüğümüz yer, taşıdığımız ihtiyaç ve içinde bulunduğumuz hayat bize bambaşka şeyler anlatabilir.

İlmin Önemi

FATMA SAĞLIK
Arapça Öğretmeni

İslam’ın ilk emri, Alak suresinin ilk ayetlerinde yer alan “Oku! Yaratan Rabbinin adıyla oku!” hitabıyla başlar. Peygamber Efendimiz de “İlim talep etmek her Müslüman’a farzdır.” buyurmaktadır.

Kaynak: İbn Mâce, Sünen, Mukaddime, hadis 224; Taberânî, el-Mu’cemü’l-Evsat, hadis 2666; Beyhakî, Şu’abü’l-Îmân, cilt 2, hadis 253; Dârimî, Sünen, Mukaddime — Kitâbü’l-İlim.

İlim bizi yaratıcıya götürmeli

Bütün bunlardan, dinimizin ilim öğrenmeye verdiği önemi anlıyoruz. Fakat öğrendiğimiz ilim bizi yaratıcıya götürmeli. Zaten her şey bize Allah’ı anlatmıyor mu? Etrafımıza baktığımızda her şeyin ne kadar güzel yaratıldığını, tam bir ahenk ve uyum içinde olduğunu görüyoruz. Bu düzen bize Allah’ın ilmini ve kudretini anlatıyor.

Dünya, kâinat, evren ve içindekiler; bunların oluşumu ve sahip oldukları düzen bize Allah’ı anlatıyor.

Kâinattaki düzen

Kâinatın, içindekilerin ve insanların yaratılması; bunların belli bir düzen içinde olması ve aralarındaki uyum ne büyük bir mucizedir. Üstelik bütün bunların hiçbir örneği olmadan yaratılmış olması, Allah’ın ne kadar geniş bir ilim sahibi ve ne kadar güçlü bir varlık olduğunu gösteriyor.

> İlim gerçekte Allah’a aittir. Biz kulların sahip olduğu bilgi ise Allah’ın bize nasip ettiği bir lütuftur.

Çaba kuldan, başarı Allah’tandır

Öğrendiğimiz ilimlerin bizi Allah’a götürdüğünü görüyoruz. Bize o ilmi nasip eden yine Allah Teâlâ’dır. Kul çabalar, başarı ise Allah’tandır. Dolayısıyla sahip olduğumuz ilmin asıl sahibini hiçbir zaman unutmamalı ve O’na daima şükretmeliyiz.

Bu şükür hem lisanla olmalı hem de sahip olduğumuz ilmi insanlığın faydasına kullanarak gösterilmelidir.

İlim sahiplerine saygı

İlim sahiplerine ve sahip olduğu bilgiyi insanlığın faydasına kullanan ilim erbabına saygı duymalıyız.

TÜRKİYE'M

HALİT ÖZDEMİR

Üç tarafı deniz cennet vatana,
Yad ellerden sızılmıyor Türkiye'm,
Altında binlerce şehit yatana,
Kolay destan dizilmiyor Türkiye'm.

Aşkınla tutuşup yanar bu sinem,
Dualar yükselir göklere her dem,
Sırrına ermeyen anlamaz, madem,
Gizli cevher ezilmiyor Türkiye'm.

Dağların heybeti nehrin akışı,
Kalplere işlenmiş her bir nakışı,
Deli dalgaların hırçın bakışı,
Dalgalarda yüzülmüyor Türkiye'm.

Gönül bağlarında açar gülümüz,
Aşkınla çağlıyor bizim dilimiz,
Ezelden ebede süren yolumuz,
Bu yol kolay kazılmıyor Türkiye'm.

Sevdanla yürekte dinmiyor ağrı,
Seninle yoğrulmuş milletin bağrı,
Ezelden ebede süren bu çağrı,
Göz yaşıyla çözülmüyor Türkiye'm.

Dünyaya adalet dağıtan çınar,
Kökü derindedir göklere uzar,
Tarihe hükmeden o kutlu nazar,
O nazar ki büzülmüyor Türkiye'm.

Kızıl Elma bizde nihai gaye,
Vermiştir cihana en yüce paye,
Yazılan bu destan, bu öz hikaye,
Mürekkeple yazılmıyor Türkiye'm.

Mühür vurduk biz bütün çağlara,
Yol verdik geçilmez yüce dağlara,
Kök saldık asırlık kutlu bağlara,
Kökten maya süzülmüyor Türkiye'm.

Albayrak altında toplandık tek can,
Sonsuza dek sürsün bu şanlı devran,
Süngünün ucuyla kurulmuş vatan,
Kan dışında çizilmiyor Türkiye'm.

Turan ellerine uzanır yolun,
Var olsun, mazluma uzanan kolun,
Kutlu geleceğe yürüyen kulun,
Yolu açık, sezilmiyor Türkiye'm.

Yükselir ufukta Türkün Yüzyılı,
Alnına her daim zafer yazılı,
Sevdan yüreğime derin kazılı,
Sevdasız da tozulmuyor Türkiye'm.

Sancaktar milletin şanlı durağı,
Yere inmez onun şanlı bayrağı,
İslam'ın Türklüğün en son otağı,
Bu otağdan bezilmiyor Türkiye'm.

Cihana hükmetmek bizim şanımız,
Bu kutsal davaya feda canımız,
Coştukça damarda asil kanımız,
Büyük ülkü bozulmuyor Türkiye'm.

Kendi çeliğinle yazdın fermanı,
Olmuşsun mazlumun derdi dermanı,
Yıkar bu şahlanış eski devranı,
Çatal yürek tezilmiyor Türkiye'm.

Küresel sahnede dik duran başın,
Zaferle taçlandı toprağın taşın,
Cihan devleti olma savaşın,
Senden ırak gezilmiyor Türkiye'm.

HALİT ÖZDEMİR · 2026 ARDANUÇ

Perspektif Bulmacası

Bu sayının kavramlarını yatay, dikey ve çapraz yönlerde bulun.

O	L	Ş	M	E	R	A	K	E	B	B	Ç	D	F	Ğ
R	G	S	İ	G	O	R	T	A	A	Ğ	T	M	L	R
T	Ü	İ	L	İ	M	E	M	Ç	K	H	V	F	I	O
Ğ	V	D	H	Ç	Ü	Ü	H	L	D	H	D	E	A	Ü
I	E	Ç	D	Y	B	İ	R	İ	K	İ	M	I	F	P
T	N	O	P	R	C	U	O	P	Ö	G	E	D	E	T
N	C	F	S	Ö	Z	L	E	Ş	M	E	H	R	M	E
İ	E	T	K	Ğ	Y	A	T	T	U	H	S	Ç	J	K
S	H	B	Ç	O	A	Ü	F	Ç	F	P	H	O	S	N
Ü	İ	Z	U	İ	B	E	L	Ö	E	G	U	C	S	O
P	K	U	Y	U	Ö	Ğ	O	K	R	K	K	U	M	L
J	Â	D	P	E	H	Ç	T	P	O	H	U	K	V	O
B	Y	G	Ü	E	K	İ	R	D	Ç	E	K	G	G	J
Ş	E	H	İ	R	F	Z	Y	K	V	S	H	I	O	İ
M	Ü	P	D	H	A	Ç	Ö	O	Ü	B	U	R	H	R

ARANACAK KELİMELER

PERSPEKTİF
HUKUK
HİKÂYE
GÜVENCE
TEKNOLOJİ
SÖZLEŞME
ŞEHİR
BİRİKİM
SİGORTA
MERAK
ÇOCUK
İLİM

SON SORU

Bir konuyu değiştirmeden, ona bakışımızı değiştirebilir miyiz?

Cevabınızı bir sonraki sayıya saklayın.

Hayat değişir.

Güvenceniz hazır olsun.

UZMAN SİGORTACI

0850 304 51 04

UZMANSIGORTACI.NET

Aynı düşünmek zorunda değiliz.

Uzmanlığın gündelik hayatla buluştuğu bir yayın kuruyoruz.

Farklı, hatta karşıt görüşlere alan açıyor; okura hazır hükümler değil, düşünmeye değer sorular bırakıyoruz.

Bu dergi,
sizinle çoğalacak.

İlk sayımızı bir sonuca varmak için değil, daha iyi sorular sorabilmek için hazırladık.

Bir sonraki sayıda sizin perspektifinize de yer açmak istiyoruz.

Bu sayının sesleri

Uzmanlık, deneyim ve farklı bakışlar aynı masada.

Ömer Faruk Ay

Kurucu ve Yayın Sahibi · Sigorta Uzmanı · Yazar

Halit Özdemir

Tarihçi Yazar

Elçin Gizem Çınar

Finansal Güvence Uzmanı

Fatma Sağlık

Arapça Öğretmeni

Uzman Sigortacı Hasar Departmanı

Hasar ve Tazminat Süreçleri Editoryası

PerspektifTürk Editorya

Araştırma, hukuk ve karşı perspektif dosyaları

PerspektifTürk Çizgi Atölyesi

Karikatür ve görsel anlatı

YAZARIMIZ OLUN

Söyleyecek sözü olan herkese kapımız açık.

iletisim@perspektifturk.com

Her konu, başka bir bakışla tamamlanır.

01
MİMARİ

02
HUKUK

03
PSİKOLOJİ

04
TOPLUM

05
SİGORTA

06
EKONOMİ

07
KÜLTÜR & SANAT

08
EDEBİYAT & ŞİİR

09
GEZİ & YAŞAM

10
AİLE & ÇOCUK

11
SPOR

12
GÜNCEL

nowass

Assist Service Solutions

Nowass, **81 ilde 973** ilçede anlaşmalı geniş bir araç filosu ile **7/24 yol yardım** hizmetleri sunar.

81 il **973 ilçe** **7/24**

Acente Destek Hattı:
+90 312 911 08 06

Mail
info@nowass.com.tr